

KRONIKA WYDARZEŃ (KWIECIEŃ – CZERWIEC)

WENEZUELA – KRYZYS POLITYCZNY I GOSPODARCZY

Po oskarżeniach wobec Nicolasa Maduro o dokonanie zamachu stanu poprzez doprowadzenie do tymczasowego przejścia prerogatyw parlamentu (w którym opozycjoniści mają większość) przez przychylny prezydentowi Sąd Najwyższy, kryzys polityczny i gospodarczy w Wenezueli zaostrzył się. Mimo że już na początku kwietnia Sąd Najwyższy wycofał się ze swej decyzji, przez Wenezuelę przeszła kolejna fala gwałtownych antyrządowych protestów. W wielu miastach dochodziło do starć z policją i wojskiem. Protestujący domagali się ustąpienia prezydenta Maduro przed końcem kadencji (tj. przed grudniem 2018 roku) i rozpisania przedterminowych wyborów parlamentarnych. Ze strony opozycji padają oskarżenia wobec Maduro o sprawowanie rządów dyktatorskich i doprowadzenie gospodarki do zapaści. W kraju brakuje żywności, leków, przyborów toaletowych, wody i prądu, rośnie za to przestępczość. W maju opozycyjna Koalicja na rzecz Jedności Demokratycznej przekazała członkowi Krajowej Rady Wyborczej (Consejo Nacional Electoral, CNE) petycję, podpisaną przez 1,8 mln obywateli, w której jej sygnatariusze domagają się przyspieszenia referendum dotyczącego odwołania prezydenta Nicolasa Maduro.

Lider opozycji i główny rywal Maduro w ostatnich wyborach prezydenckich, 45-letni Henrique Capriles Radonski jeszcze w kwietniu został, decyzją Generalnego Inspektora Kontroli Skarbowej, pozbawiony biernego prawa wyborczego na lat 15, co oznacza, że w najbliższych wyborach nie będzie mógł kandydować. Przyczyną powyższej decyzji był zarzut utrzymywania przez Caprilesa związków biznesowych z brazylijskim koncernem budowlanym Odebrecht, który dla pozyskania intratnych kontraktów miał proponować łapówki przedstawicielom władz krajów latynoamerykańskich. Ponadto Caprilesowi jako gubernatorowi stanu Miranda zarzucono nieprawidłowości w zarządzaniu finansami stanu, między innymi nieprzedstawienie budżetu stanowego do akceptacji Stanowej Rady Ustawodawczej i negocjacje układów międzynarodowych bez umocowania prawnego, a także zawieranie umów z przedsiębiorstwami w imieniu władz stanowych bez stosowania wymaganych procedur. Dodatkowo Caprilesowi władze zarzuciły również prowokowanie w ostatnich miesiącach zamieszek ulicznych. Oskarżenia te sprawiły, że

KRONIKA

poparcie innych liderów opozycji, między innymi radykalnego, prawicowego polityka Leopoldo Lopeza, dla Caprilesa wzrosło.

Prób rozwiązania konfliktu w Wenezueli podjęła się również Organizacja Państw Amerykańskich. Do wypracowania wspólnej rezolucji jednak nie doszło, jako że ministrowie spraw zagranicznych 35 państw regionu nie uzgodnili wspólnego stanowiska wobec sytuacji w Wenezueli. Ponadto Maduro zagroził wystąpieniem z OPA w przypadku ingerencji organizacji w wewnętrzne sprawy kraju.

Odpowiedzią Nicolasa Maduro na kolejną falę protestów, która nasiliła się w obliczu pogłębiającego się kryzysu gospodarczego, było wprowadzenie 60-dniowego stanu wyjątkowego. Ponadto, w końcu czerwca, prezydent ostrzegł, że w razie próby obalenia jego rządów dojdzie do przelewu krwi. Oficjalnie rząd określił protestujących mianem terrorystów i puczystów dążących do międzynarodowej interwencji zbrojnej w kraju.

PARAGWAJ – ANTYRZĄDOWE ZAMIESZKI W STOLICY KRAJU ASUNCIÓN

31 marca doszło do gwałtownych antyrządowych protestów na ulicach Asunción, w wyniku których jedna osoba zginęła, wiele zostało rannych, zaś gmach Parlamentu stanął w płomieniach. Policja zatrzymała około 200 manifestantów. Demonstranci protestowali przeciwko przegłosowanej przez Senat, powszechnie krytykowanej poprawki do konstytucji umożliwiającej prezydentowi Horacio Cartesowi ubieganie się o drugą kadencję. Jednak przychylność Senatu jest dopiero pierwszym krokiem do wprowadzenia zmian w konstytucji. Kolejnym będzie poddanie jej pod głosowanie w Izbie Deputowanych, w której konserwatywna prezydencka Partia Colorado dysponuje niewielką większością głosów (65 mandatów w 125-osobowej Izbie niższej). Głosowanie w Izbie Deputowanych odbyło się pod koniec kwietnia i zakończyła się odrzuceniem poprawki 78 głosami.

Horacy Cartes dążył do przedłużenia kadencji, która dobiega końca w 2018 roku i dlatego zamierzał zmienić zapis konstytucji z 1992 roku.

EKWADOR – DRUGA TURA WYBORÓW PREZYDENCKICH

Pierwsza tura wyborów prezydenckich odbyła się jeszcze w lutym i wyłoniła ona dwóch spośród ośmiu kandydatów. Największe poparcie (36,36% głosów) otrzymał kandydat koalicyjnego lewicowego Frente UNIDOS, 64-letni Lenin Moreno Garcés, zaś drugie miejsce zajął 61-letni ekonomista Guillermo Lasso Mendoza, kandydat konserwatywnej partii CREO z poparciem 28,09% wyborców. Niepełniony zatem został warunek, który dałby zwycięstwo w pierwszej turze wybo-

rów prezydenckich, jakim było zdobycie ponad 40% głosów i 10% przewagi na konkrtrkandydatem.

Druga tura wyborów odbyła się 2 kwietnia. Lenin Moreno uzyskał niewielką przewagę (51,16%) nad swoim przeciwnikiem (48,84%) przy frekwencji wynoszącej prawie 83%.

Lenin Moreno pełnił w latach 2007-2013, za czasów prezydentury Rafaela Correi urząd wiceprezydenta. W kampanii wyborczej zapowiadał kontynuację programu swojego poprzednika – „socjalizmu XXI wieku. Poza tym postrzegany jest, z uwagi na swoją niepełnosprawność (po postrzeleniu podczas napadu w 1988 roku porusza się na wózku inwalidzkim) jako rzecznik interesów najsłabszych warstw ludności. Za działalność na rzecz osób niepełnosprawnych został nominowany w 2012 roku do Pokojowej Nagrody Nobla. W latach 2013-2016 został mianowany przez Ban Ki-moona specjalnym wysłannikiem sekretarza generalnego ONZ do spraw niepełnosprawności.

24 maja nastąpiło zaprzysiężenie nowego prezydenta, który zapowiedział stworzenie rządu dialogu i jedności. Jego priorytetem jest również polityka oszczędności poprzez ograniczanie wydatków na zbyt rozbudowaną administrację publiczną poprzez likwidację niektórych jej instytucji, a także walka z korupcją.

ARGENTYNA – OSKARŻENIA O KORUPCJĘ WOBEC BYŁEJ PREZYDENT CRISTINY FERNÁNDEZ DE KIRCHNER

W kwietniu była prezydent Argentyny (2007-2015) Cristina Fernández de Kirchner została oskarżona o nielegalne transakcje finansowe i otrzymała zakaz opuszczania kraju. Ponadto, wyrokiem sądu zablokowane zostało 8 mln USD aktywów należących do rodziny byłej prezydent kraju. Sprawa dotyczy firmy z branży nieruchomości należącej do byłej prezydent i jej dzieci, które również są oskarżone w tej sprawie. Oskarżenia dotyczą także przyznawania za czasów prezydentury Cristiny de Kirchner oraz jej męża Nestora kontraktów publicznych bez wymaganych procedur przetargowych. Była prezydent odrzuca wszystkie oskarżenia jako bezzasadne i oskarża swoich przeciwników o zмовę i chęć zemsty.

Pod koniec czerwca Cristina Fernández de Kirchner, która ciągle cieszy się poparciem około 30% Argentyńczyków postanowiła wrócić do polityki. Tym razem jako założycielka i przewodnicząca nowej partii Jedność Obywatelska (Unidad Ciudadana), która wystawiła swoich kandydatów do senatu z prowincji Buenos Aires.

PORTORYKO – REFERENDUM W SPRAWIE PEŁNEGO PRZYŁĄCZENIA DO STANÓW ZJEDNOCZONYCH

11 czerwca Portorykańczycy wypowiedzieli się w referendum na temat przynależności wyspy do Stanów Zjednoczonych. Mieszkańcy wyspy mogli opowiedzieć się albo za pełnym przyłączeniem do USA i przekształceniem wyspy w 51 stan, albo za zachowaniem status quo, albo za pełną niepodległością wyspy.

Za przekształceniem Portoryko w stan USA opowiedziało się prawie 97,18% głosujących, za ledwie 1,5% była za pełną niepodległością i niewiele mniej (1,3%) – za utrzymaniem obecnego statusu. Jednak frekwencja przy urnach była bardzo niska (wyniosła 22,93%), jako że większość partii opozycyjnych zbojkotowała referendum. Portoryko stało się terytorium inkorporowanym Stanów Zjednoczonych po zakończonej w 1898 roku wojnie między USA a Hiszpanią. Od 1917 roku jej mieszkańcy mają obywatelstwo amerykańskie, jednak bez prawa udziału w wyborach prezydenckich i parlamentarnych w USA.

Inicjatorem plebiscytu była rządząca od stycznia 2017 roku Nowa Partia Postępowa (Partido Nuevo Progresista), która uważała, że pełne zjednoczenie ze Stanami Zjednoczonymi mogłoby stać się dla wyspy sposobem na wyjście z kryzysu finansowego i uniknięcie bankructwa.

KUBA/USA – ZAOSTRZENIE POLITYKI WOBEC KUBY

W połowie czerwca, prezydent USA Donald Trump ogłosił, że zaostrzy przepisy złagodzone przez swojego poprzednika, a dotyczące wymiany handlowej z Kubą i indywidualnej turystyki. Bez zmian pozostaną zasady dotyczące wycieczek organizowanych przez biura, a także wymiany akademickiej, misyjnej i humanitarnej oraz podróży emigrantów kubańskich na wyspę, jak również przekazywania pieniędzy dla krewnych na Kubie. Utrzymane zostaną również stosunki dyplomatyczne wznowione w lipcu 2015 roku z inicjatywy Baracka Obamy. Prezydent Trump, w czasie oświadczenia wygłoszonego w Miami na Florydzie zapowiedział utrzymanie twardego kursu wobec Kuby do czasu uwolnienia przez władze kubańskie więźniów politycznych, zaprzestania represjonowania opozycjonistów i przeprowadzenia wolnych wyborów. Wyraził również nadzieję, że „kres komunizmu jest bliski”, a rządy Raula Castro nazwał „brutalnymi”. Celem przywrócenia restrykcji jest wywarcie presji (poprzez ograniczenia finansowe) na władze Kuby.

Dział opracowała: *Beata BEREZA*
CESLA UW